

Marts-april 1843

FAKTA

Dato:
Marts-april 1843

Sidetal:
251, 252, 253, 254, 255, 256, 257,
258, 259, 260, 261, 262, 263, 264,
265, 266, 267, 268

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsperson/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det
originale manuskript til Christine
Stampes erindringer om Thorvaldsen.
Afskriften af hele manuskriptet
omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr.
50.

OBS Dokumentet er også udgivet i
Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her
findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-
udgivelse i artiklen Manuskriptet til
Christine Stampes erindringer om
Thorvaldsen.

Omtalte personer:
H.W. Bissen
G. Borup
Christen Christensen
Jonas Collin
J.V. Gertner
Carsten Hauch
Redaktørerne ved Københavnsposten
Andreas Kolberg
Ludvig Müller
Ferdinand Richardt
Susette Schouw
Christine Stampe
Just Mathias Thiele
Bertel Thorvaldsen
Adelgunde Vogt
C.F. Wilckens

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 50. del af i alt 60.

TRANSSKRPTION

- 251 -

N 1

I løbet af denne vinter¹ hendte det sig at Thorv. fleere gange sagde mig at han her, og der vilde gjøre Plads² til den Herkules³ samt Eskulap⁴, som han vilde begynde, dog sagde han, [“]der er saa opfyldt, at jeg ikke ved hvor begynde, der staaer nu og Fr H⁵ med sin Hest⁶, og breder sig, naar man giver dem en finger saa tage de heele Haanden, nu kan jeg selv ikke komme til,[“] herpaa sagde jeg: han skulde dog sige hende det, saa kunde hun jo fløtte den, [“]Det skal jeg sogue ogsaa[“], sagde han, dog der ved blev det, og han opsatte det fra dag til dag, ☒ imidlertid lod frøkenen sin Hest staae, og arbeidede paa andre smaating, og medens hun stod paa en lille forhøining i færd med en stor Gris, eller Soe⁷, var der en ung Mahler⁸, som Mahlede hendes Figur, paa et Billede forestillende Atelieet, og paa samme havde han sat Thorv: paa en Tabouret, i en stilling som om han hovmestererede⁹, frøkenen, ☒ jeg som ofte gik igienem, for at gaae til eller fra min Søster¹⁰, kunde ikke undgaae at see dette Malerie og skjønt det ikke videre interesserede mig saa havde Thorv: saa ofte bebreidet mig baade i Rom og her ikke at sige noget til Unge[,] ubetydelige Kunstnere som han selv viste saa megen Opmærksomhed, da han sagde det enkuragerte dem osv og man heldere maatte rive ned en[d] slet intet thi Taushed viste ringeagt osv, og naar jeg viser

- 252 -

N 2

Een, eller anden Mening, saa troede man altid det var hans, og derfor ligesom mange [xxxxxxx] [papiret mangler] mig for at have indflydelse paa Ham[,] bad han mig saa meget tage mig iagt, kort, jeg saa derpaa, og roste det, kuns fandt jeg at al det vide i Bagrunden gjorde stykket uroeligt, mig synes han burde ikke have valgt den store vide Hest her paa men Maleren svarede at det var netop interesandt og paa mit [“]hvorfor[“] [“]thi den Hest var saa udmærket, at da ingen var istand til at gjøre en lignende uden videre at tænke derved[“], repeterer jeg: [“]ingen?[“] [“]nei[,] svarer han; [“]ikke engang Bissen¹¹? eller maaske selv Thorvaldsen?[“] [“]nei hvad Heste Angaaer saa troer jeg ingen af dem er istand til at gjøre det saa godt, som fr: H.[“] nu korsede jeg mig, og der undslap mig: [“]det gjør mig ondt for den Konstner som kan yttre det thi skjønt jeg beundrer fr: H som diletant og som fruentimmer, er hun vist den første, dog som Konstner, har vi dog mange, selv under Bissen, som overgaaer hende i dygtighed,[“] (dette kunde jeg yttre med dobbelt

sikkerhed, da Thorv. kort tilforn havde sagt mig i anledning af en lille Bakus af Colberg¹², at om fr: H: stod paa sin Hals, var hun ikke istand til at gjøre en saa dan osv :) ☒

Colberg som var til stæde ved heele Samtalen sagde ogsaa til Maleren: ["det var sørgeligt for os andre Billedhuggere, om ingen kunde gjøre hvad fr H gjør osv[."]

- 253 -

3

Nogle dage efter dette henvendte Borup¹³ og Colberg sig til mig: om jeg ikke vilde faae Thorv: til at tillade dem at Giøre Plads for at kunne begynde paa de Colosale Figurer¹⁴ de skulde opstille for ham, de havde alt saa ofte talt om det, men Thorv svarede altid, om nogle Dage, og saa gik Tiden hen, og nu var det paa Høietid de skulde begynde, kort jeg snakkede for Thorv: og jeg fik dem Tilladelsen udvirket, ☒ Nogle Dage efter Samtalen om R.s Billede¹⁵ fandt jeg frøken H¹⁶ i Atelieet og i anledning af de ovennævnte Arbeide, og fordie jeg vi[d]ste at Thorvaldsen altid opsatte at sige hende at han skulde have Plads, spurgte jeg hende, hvor hun vilde staae, naar C: og B: skulde opstillede Colosale figurer? ["oppe i den første Stue[,"] svarede hun; ☒ ["men der skal Thorval, selv staae[,"] sagde jeg; ["jeg staaer der oppe, det har Confr: Collin¹⁷ tilladt mig, og Thorv. vil flytte sine Kasser.["] ["Collin, hvad har han med det at bestille? det var da bedre at tale med Thorv. saa bliver Thorv: nødt til at søge sig en anden leilighed dog naar de fløtter lidt over til den Side, kan Borup godt faae Plads tillige med Dem, og saa er det heele jevnet["] ☒

- 254 -

4

["jeg arbeider ikke hvor en Anden staaer["] ☒ ["hvorfor ikke?["] ☒ ["naar Baronessen ikke kan føle det upassende saa har jeg intet at sig[e"]; nu gad jeg vi[d]st hvorfor hun ikke kan staae i samme Værelse og Arbeide med den Eene Kunstner, som er som hende Billedhugger og hvor hun ofte kunde lære noget, naar en ung Maler for hele Maaneder kan sidde og Male i samme Værelse som hende, og dette sagde jeg hende, og jeg troer det slog hende dog svarede hun studs: ["har Conferensraaden¹⁸ bedet dem sig[e] mig det?["] ["nei, men jeg er saa frie af mig selv at gjøre den Bemærkning, da jeg interesserer mig ikke allene for Thor: men og for at han kan arbeide, uden at blive hindret af hvem som helst, og i al fald behøver de ikke svare saaledes desuden synes mig det var kuns simpel skyldighed af frøkenen at saa snart hun blev gjort opmærksom paa hvad hun selv ikke var beskeden nok til at føle, at hun saa til bød at fløtte["]; derimod gik hun samme dag, ja samme time op til Thorvaldsen og (som T: selv sagde, flebede for ham og sagde, ["Baron St over fuser mig, og siger jeg, maa ikke staae der,["] osv. hvorpaa Th: svarede, at hun kunde blive staaende til han sagde det, men saa maatte hun fløtte[.] foresten frabad han sig hendes stader og jeg saa selv hvorledes han løb fra hende og kom ned til

fr: Hauch¹⁹ og mig i Atelieet, siden fortalte han mig det heele, og jeg berigtigede det naturligvis; ☒ Nogle dage senere kom hun og til ham efter Collins Raad, sagde Thor: mig, og spurgte om hun maatte staae paa det Sted hvor hun for mig havde paastaaet, at vilde staae, hvorfor

- 255 -

5

Thorv: svarede [“]Nei,[”] han skulde see at rytte til side, et andet sted for hende, men der kunde hun ikke, staae ☒ dog han ryttede aldrig til side og fr: kom ofte og spurgte Tierenen²⁰ om der var giort Plads, dog nei hun fik ikke meer Plads. ☒

nu kan man begribe, at hun var vred paa mig, og naar jeg, som for længe siden vilde have glemmt det, hilste paa hende ved at gaae igienem, hilste hun ikke igien, [“]det maae være uopdragenhed[,”] sagde Thorv:) kort fra hendes Vrede, formoder jeg, at den heele Historie²¹ deriverede²² med Hr: R:²³ thi de vare meget fortrolige, og jeg saa dem oftere stikke Hovederne sammen naar jeg paserede Stuen, thi jeg ved aldrig jeg i mit liv har talt til den Hr: R: for²⁴ eller efter, eller meer eller mindre, en[d] oven nævnte Gang, ☒ en dag spørger Thor mig om jeg havde seet hvorledes Hr: R havde sadt ham paa sit Stykke, [“]det er en saa forslidt Idee²⁵ med at sitte mig der, jeg har og sagt ham, han skal forandre det[”]; [“]det synes mig slet ikke[,”] siger jeg ☒ [“]De fylder saa godt ud der, hvad skulde han ellers sitte der?[”] [“]saa det finder De altsaa ogsaa? tak for Complimentet, den samme gav han R mig, saa de bruger mig til udfyldning, fy for fanden jeg seer jo ud som en Skolemæster,[”] og Th: var meget heftig ☒ nogle dage efter fortæller han mig at R havde været hos ham, og sagt om Th: tillod ham dog at lade Portrait staae som det først var, thi han vilde ikke lade sig komandere af B: St:²⁶ ☒ som svar sagt til ham han skulde komme til at forandre det, dette forundrede Thor: meget, og med rette at jeg vilde blande mig i det, dog sagde han[,] han kunde ingen hensyn tage til hvad jeg havde sagt med²⁷ som kunst dommer, kunde han aldrig billige at hans

- 256 -

[siden er blank]

- 257 -

6

Figur skulde staae der, dog R. sagde at der var en Kiøbman²⁸ i Hamborg, eller Holsten som ønskede billedet og med Thor: paa, [“]saa sit det²⁹, som om jeg gik igienem Atelieet[”] svarede Thor, [“]men ikke som det nu er lig en Skolemester, jeg ønsker det ikke,[”] samme Dag spurgte Thorv mig hvor for jeg havde sagt noget til R om hans billede, og jeg kunde med en god Samvitighed forsikre ham, at jeg værken havde seet R: eller, nævnet et Ord til ham derom det var en reen opspunden Usandhed³⁰[.] dagen herpaa, da Thor: kom meget tidligere en[d] sedvanlig, og jeg spurgte ham hvorfor, sagde han: [“]jeg har ergret mig og saa ved min gamle Mutter³¹

jeg maa udtale mig,["] nu fortalte han at han var kommet ind i Atelieret, og havde seet at R trods hans ønske havde begyndt at udføre hans figur paa hans med farve, det havde han fundet saa uforskammet at han var lige gaaet hen og tørret det ud med fingeren³²[.] Nærværende var ingen uden Gærtner³³ og fr: H: x og da han atter den anden Dag var gaaet gennem Atelieret, med Licentiat Møller³⁴ og havde seet at R: havde fløttet sin Stafeli osv. som stod altid foran Fr H. sagde han til hende: ["]han er blevet vred den Knægt,?["] hvorpaa frøknens steg ned af hendes forhøining, og kommer ganske høitidelig frem til Thor: med de Ord, ["]nei han er ikke vred paa Conferensraaden men paa Baronesse Stampe["], nu blev Thorv. gruelig heftig og sagde, ["]gaae af Helvede til[,] hvad haver de altid mod B St: hvad har

- 258 -

[siden er blank]

- 259 -

7

hun med dette at gjøre["] ["]De kommer altid med hende["].["]Vogt dem med Deres Stader, som jeg ikke vil have her i mit Huus, og Richard, kan De sige, at under staaer han sig at male mit Portrait paa det stykke, saa skal jeg lade det hente ved Politiet[,]" og andet meere, heftige Ord, hvorpaa han snart efter, kom hen til mig, og fortalte det heele, og var meget opbragt paa R: for at have vist ham³⁵ saa lidt opmærksomhed, han som dog have gjort for ham hvad han kunde for at hielpe ham frem, ["]thi hvad skulde jeg ellers raade saadanne unge Mennesker for naar det ikke var for deres Beste, og at jeg kjøber deres daarlige Arbeider³⁶ er jo fordie det enCuragerer dem[,]" osv x frøknens inblanden havde kuns giordt det heele værre, og han fandt det var gruelig domt af hende, at inblande mig, som han dog vi[d]ste var ganske uskyldig, x

en anden lille historie ariverte i den mellem tid, som gik reen tabt paa mig da jeg først senere ved Thors forklaring forstod den: nemlig i de [x]ore[xx] staaende mellem Dage, før jeg endnu havde hørt andet af Thr: en[d] at han havde sagt til R:³⁷ om at forandre hans figur, kom fr: Mallings³⁸ og fr Holenberg³⁹, med fammille, og Thorv sad med sit Arbeide, og Modelerte, jeg stod ved hans side, og han fort satte hans Arbeide, efter jeg paa Italiensk havde sagt til ham at det meget godt lod sig gjøre[.] efter nogle Øieblikke, gik de ned i Atelieret og saae til fr: H, og da de kom tilbage, lænede den eene af dem, sig over Thors Skulder og sagde: ["]det glæder mig at see at fr H:⁴⁰ og De, kommer sammen paa et Billede, det har hun og for tient at blive udødelig ved deres Side[,]" jeg, som kiendte Thor, og som vi[d]ste hvor vred han var

- 260 -

[siden er blank]

- 261 -

8

paa mig, fordie jeg havde sagt, at mig synes netop hans figur gjorde godt paa det Malerie[.] jeg begynder nu at sige noget om at, Thor ikke kunde lide det osv dog Thor: giver mig et vink, og jeg taug, dog kunde jeg ikke begribe hvad det skulde betyde men saa snart de vare gaaede, saa sagde Thor: ["]kunde De ikke forstaae hvad det skulde sige, de er dog og saa blind, : de damer troer at ærgre dem, og skjønt de igunden ere vrede paa mig fordie jeg ikke har gjort en Byste for dem, som de ønskede, saa er de endnu meere misundelige paa min Gamle Mutter⁴¹, og der for sitter de og holder mig i Haanden saa jeg ikke kan komme løs og kyser mig saa det er felt⁴²! og derfor, gjorde de mig den Compliment at sitte min Heder og udødelighed paa et Bræt med fr H: ["] (["]jo det var sku en god Compliment dog hvor for maatte jeg ikke sige dem, at de ikke holdt af det Malerie? ["] ["]Nei thi non stutzicare le Cane che dormano⁴³, jeg har længe mærket de ikke lider dem, og de skal derfor tage dem i agt; gamle Piger, og Enker have ikke meget at bestille i deres eget Hiem saa misunder de andre ["] ☒ osv nu gik mig et Lys op, hvorfor samme dammer neppe giengielte min Hilsen naar jeg stødte paa dem, hos Thr: ☒ dog kan jeg forsikkre dem at jeg var meget uskyldig i alt hvad Thor gjorde, thi han fulgte altid hans eget Hoved, og kuns faae ære vanskeligere at persuadere⁴⁴ en[d] Thorv: Al dette fandt sted, nogle dage før Scenen, med Richard[t], og jeg hørte ikke meere om Historien til den deilige Historie kom ud i Fodposten⁴⁵, hvor man kalder mig en Santippe⁴⁶, dette kunde jeg nu godt Bære, da den heele Historie er fuld af usandheder

- 262 -

[siden er blank]

- 263 -

9

Hvorfor skulde saa denne titel være en Untagelse og i alfald, kan Hr R: ikke dømme om hvordan jeg er, efter som jeg aldrig har talt med ham uden den eene Gang som jeg her har fortalt, og dessuden, kan der være meget godt i en Santippe Carakteer osv dog hvad jeg tog mig til Hiertet det var Thorvaldsen thi ham ergrede det, og dersom Hr: Richardt har ønsket at gjøre sig udødelig paa den maade, saa har han opnaaet det og det var da nok og saa den eeneste Maade ved hvilken han kunde invirke paa Thr: han havde ikke let kunde opnaaet det paa en bedre Maade, thi han tog ham ret paa det øme sted, ved at sige at han lod sig regiere af et fruentimer, i stedet for Thor: virkelig kuns tænkte paa Kunsten der ved osv ☒☒ han vilde hevnet sig paa Thor: det kan jeg begribe ☒ Men hvor for paa mig? det er mig en gaade og derfor kan jeg ikke andet en[d] være af Th's Meening, at fr: H har lavet noget Slader sammen; ☒ thi jeg har aldrig haft en fornærmende Tanke mod R: siden talte jeg med Thiele⁴⁷ her om thi jeg vi[d]ste Thor ikke gjorde det og fortalte ham hvordan det heele var gaaet til; dog han sagde mig at R: havde fortalt ham

det ganske anderledes, og Thiele selv brugte det udtryk: ["]jeg vilde give 1000 Daler til at Thorv ikke havde for løbet sig saaledes,["] dette forstod jeg nu ikke, thi mig synes at Thorv: maatte nok have lov til at tørre et stykke ud for en Ung Mahler, som i fleere Aar havde Arbeidet i hans Atelie og spurgt ham om Raad osv uden at det foringede i minste maade Thorv: Carakteer, især at Thor: kunde blive Heftig ved alle, som kiendte ham, og at han her havde grund dertil, synes mig en hver maa billige, thi det var dog baade

- 264 -

10

impertinent, og utaknemlig af R, ikke at føie den Gamle i sin lille Grille ikke at ville sidde i den Skolemesterstilling paa Billedet[.] senere talte vi ofte om det, og Thorv: sagde[: "]give blodt Th:⁴⁸ vilde give mig de 1000rd saa skal jeg strax gjøre det om igien[."] Richard havde ogsaa sagt til Thiele, at han ikke havde sadt det i Avisen, dog naar jeg siger til Thorvaldsen at det er usandt saa Burde han R, dog fortælle Publikum at heele Historien er opdigtet; og efter jeg har tilbudt Th ved Ed at bevidne at hvad jeg her fortæller er sandt Ord, for Ord, og alt saa hvad, R: har fortalt ham usandt, saa synes mig at Hr The: burde have føiet det Raad til de øvrige han sagde mig han gav R:, nemlig at hiemkalde den usande Historie, som en hver troede var lavet af R:

ikke desto mindre maa jeg tilføie at et par Dage før det blev skrevet i Avisen, var der en ung Mand⁴⁹, hos Thorv: (som alt nogle Aar tilforn havde var kommet ridende til Nysøe, og forlangt understøttelse, af Thor: og havde intet faaet, (det var nok en digter) som nu atter kom, og skjønt Th: fandt det underlig, at en saa ung Mand, ikke kunde, gjøre noget bedre en[d] betle, og især naar han havde raad til at gjøre ride Turer til Nysøe saa gav han ham 2 rd for at blive af med ham, nu kom samme Menneske same dag til mig, dog jeg gav ham intet, og han lod fornærmet; skjønt dette nu ikke staaer i forbindelse med den første Historie, saa har jeg dog ikke kunnet bare mig for at have mistanke til at han maaskee

- 265 -

11

skulde have skrevet historien, først fordi Malerne sielden kan skrive og altsaa R vist med rette kunde sige til T: at han ikke havde skrevet det; (men det var jo det samme, naar han faaer en Anden til at gjøre det for sig) dog der var noget saa trodsig i Digterens Væsen, at jeg senere har tænkt, at han maaske kom for at afgjøre, om han skulde tage mod R:s komision eller ikke; alt efter som jeg vilde vise mig schenerøs mod ham, som uheldigvis var med mig den dag da Thorv: havde alt opirret mig mod samme ☒ faldt daarlig ud, og nu var der leilighed til at hevne sig baade paa Thr: og mig al dette er kuns gisning, og kan være mig igrunden ligegyldig men uden R's vidende, kunde det heele ikke være skeet, og skulle R: og saa virkelig have troet at

jeg iminste maade havde haft inflydelse paa Th's Paastand om hans stykke, saa maatte dette jo være skeet ved andres der havde sagt ham det, og saa snart han saa hører af Thiele, at jeg vil besværges at jeg ikke har minste deel deri, saa maae han jo dog troe at man har sagt ham usandhed om mig; thi han maa dog selv vide at han selv ikke har hørt minste smule af mig des angaaende og Thiele skulde, jeg dog troe ikke tvivlede paa mit Ord og saa synes mig han burde have: ikke allene gjort opmærksom paa at i samme blad som optog den opdigtede Historie, at den var falsk; men ogsaa giennem Thiele gjort mig en Unskyldning, da han jo meget let kunde overbevise sig om Sandheden, siden jeg tilbød mig ved Thiele at inde staae for hvert Ord jeg havde sagt ham osv, osv. ☒ Th.: kunde jo blot nævne hvem der havde sagt ham, al det om mig

- 266 -

12

dog nok og meer end nok om dette. ☒ jeg vil bare endnu tilføie, at Hr: Richard lod votere om det Billede⁵⁰ han havde er værvet sig saa megen Berømmelse med skulde ud stilles dog det blev ikke antaget; ☒ han skrev til Thorvaldsen, men denne sendte Brevet uobent tilbage[.] han sendte og saa nogen af e[xx] an[xx]lle hen at tale sin Sag for Thorv: dog denne sagde mig,: ["]ham har jeg ikke mere med at gjøre["]; og Hr R: lod sig igien for første gang see paa Charlottenborg i Thor's Atelier nogle Dage efter Th: Død⁵¹, Hr Christensen⁵² havde henvendt sig til mig for at besørge noget til det kiere Lig, og det var mig ikke behagelig ved at gaae igienem hans Atelier at see Een staae og Tegne efter Gips Statyerne, jeg kiende ham ikke[.] man sagde det var Richard og Wilken⁵³ spurgte ham om han ikke vi[d]ste at Confrensr. var død og at det ikke var Tid og Sted at tegne eller studere nu; saa gik han og han var listet ind med Gibserne; ☒☒ (Avisen som optog ovennævnte Stykke burde først synes mig erkyndiget sig om dets Sandhed, især naar de vilde skrive om en Mand som Thorvaldsen,) og ved fr Heibergs⁵⁴ Ord efter hans Død: ["]Han var uantastelig[,]" osv krydsede R's opførsel mig, og jeg tør nok sige at det er første gang han her i Danmark er blevet saaledes berørt; derimod tænkte jeg ogsaa paa ved hendes Bemærkning at ["]alle Vege for ham["] osv ☒ paa hvor ofte ikke allene i Kiøbenhavn men og saa Hundrede gange i Udlandet, naar jeg gik med ham paa Gaden, jeg hørte og saa folk standse og sige til hinanden

- 267 -

13

["]see der gaaer Thorvaldsen, ja hvor han er prægtig["]; og jeg haver seet folk, løbe langt for at faae ham at see, og ganske smaae skolebørn vige til side for os paa Gaden med de Ord[: "]seer du ikke det er Thorv:;["] Dette skedte endnu en 8 dage før hans død.

- 268 -

[siden er blank]

¹ Dvs. vinteren 1842-1843.

² Dvs. gøre plads i sit atelier på Charlottenborg i København, se evt. Thorvaldsens bolig, værksted og museum på Kunstakademiet.

³ Dvs. Thorvaldsens kolossalstatue af Herkules, A14, som naturligt krævede en del plads. Statuen skulle udarbejdes til Christiansborgs facade, se evt. artiklen herom.

⁴ Dvs. Thorvaldsens kolossalstatue Æskulap, som Thorvaldsen dog aldrig nåede at udarbejde i stor størrelse. Statuen skulle udarbejdes til Christiansborgs facade, se evt. artiklen herom.

⁵ Dvs. den danske billedhugger og animalier Adelgunde Vogt, née Herbst.

⁶ Antagelig den hesteskulptur i fuld størrelse, En hest, 12 kvarter høj (dvs. ca. 188 cm), som Herbst udførte i 1841 i Thorvaldsens værksted.

⁷ Denne dyreskulptur af Adelgunde Vogt er p.t. ikke kendt.

⁸ Dvs. den danske maler Ferdinand Richardt, der malede flere billeder fra Thorvaldsens atelier på Kunstakademiet / Charlottenborg. Han havde i 1840 udført Thorvaldsen i sit atelier på Charlottenborg, B285, men var nu i gang med et andet maleri med samme motiv. Se evt. referenceartikel Thorvaldsens bolig, værksted og museum på Kunstakademiet.

⁹ Dvs. var formynder for, tilrettelagte, se Ordbog over det danske Sprog.

¹⁰ Dvs. Susette Schouw, hvis ægtemand J.F. Schouw var professor i botanik ved Københavns Universitet og direktør for Botanisk Have 1841-52, der dengang lå bag Kunstakademiet på Charlottenborg. Han havde embedsbolig på Charlottenborg.

¹¹ Dvs. den danske billedhugger H.W. Bissen.

¹² Dvs. den danske billedhugger Andreas Kolberg. Det omtalte Bacchus-værk er p.t. ikke identificeret.

¹³ Dvs. den danske billedhugger G. Borup.

¹⁴ Dvs. den ovennævnte Herkules, A14, som Borup assisterede Thorvaldsen med at opmodellere. Kolberg assisterede med at opmodellere Æskulap, , jf. A20 og A21, som dog først blev fuldført efter Thorvaldsens død.

¹⁵ Dvs. ovennævnte maleri af Thorvaldsens atelier af Ferdinand Richardt.

¹⁶ Dvs. ovennævnte Adelgunde Vogt / Herbst.

¹⁷ Dvs. den danske embedsmand og jurist Jonas Collin.

¹⁸ Dvs. Thorvaldsen, som blev udnævnt til konferensråd 10.9.1838. Se evt. Thorvaldsens udnævnelser.

¹⁹ Dvs. Carsten Hauchs kone Frederikke Elisabeth Brun Juul (1811-1896).

²⁰ Dvs. Thorvaldsens kammertjener C.F. Wilckens.

²¹ Denne historie følger her nedenfor.

²² Dvs. kunne forklares ud fra eller stammede fra, se derivere i Ordbog over det danske Sprog.

²³ Dvs. Ferdinand Richardt.

²⁴ Dvs. før.

²⁵ Ferdinand Richardt havde tidligere fremstillet billedhuggeren siddende på en taburet i atelieret i Thorvaldsen i sit atelier på Charlottenborg, B285, fra 1840, og måske derfor fandt Thorvaldsen i 1843, at kompositionen var "saa forslidt".

²⁶ Dvs. baronesse Stampe.

²⁷ Stampe mener vist egentlig men her.

²⁸ Denne købmand er p.t. uidentificeret.

²⁹ Dvs.: Så sæt det, eller så arranger det...

³⁰ Dette til trods for, at Stampe ovenfor selv refererer sin samtale med Richardt om dennes maleri.

³¹ Dvs. Christine Stampe, som Thorvaldsen flere gange omtaler som "mutter" og "gamle mutter".

³² Samme historie bringes i søndagsbladet Forposten, se den satiriske avisreportage af 2.4.1843. Se mere om striden her.

Det er bemærkelsesværdigt, at de to fortællinger om striden ikke ikke stemmer overens mht. stridens kerne:

Hos Stampe tager sagen næsten udelukkende udgangspunkt i Thorvaldsens positur i Richardts maleri, som billedhuggeren ønskede ændret.

I Forposten handler sagen derimod om den samtidige tilstedeværelse af Adelgunde Herbst og Thorvaldsen i maleriet, som Stampe – ifølge Richardt – mente var "yderst upassende og forargelig" og derfor skulle Thorvaldsen fjernes fra maleriet.

Stampe nævner først nedenfor, at Herbst skulle have været gengivet i maleriet, men siger ikke noget om, at dette skulle have været problemet.

Richardts maleri kendes ikke i dag, så det vides ikke, om Herbst og Thorvaldsen begge var gengivet i det, eller om Thorvaldsen blev udvisket fra det.

³³ Dvs. den danske maler J.V. Gertner.

³⁴ Dvs. den danske numismatiker, museumsinspektør og etatsråd Ludvig Müller.

³⁵ Dvs. Thorvaldsen mener sig selv. Sætningen skal altså forstås sådan, at Richardt ikke havde vist Thorvaldsen særlig megen opmærksomhed.

³⁶ Der blev allerede kort efter Thorvaldsens død rejst kritik af kvaliteten af hans malerisamling. En del af forklaringen kunne skyldes det forhold, Thorvaldsen her peger på, nemlig at han købte nogle værker for at fremme unge kunstners karriere, og i mindre grad pga. værkets kvalitet.

³⁷ Dvs. Ferdinand Richardt.

³⁸ Fr. Malling er p.t. ikke identificeret med sikkerhed, men det fremgår af Rigmor Stampe, op. cit., p. 345, n. 21, at hun var søster af Brigitte Hohlenberg (1800-1886), née Malling. Begge kvinder var døtre af Ove Malling og søstre til Peder Malling.

³⁹ Dvs. Brigitte Hohlenberg (1800-1886), née Malling.

⁴⁰ Dvs. ovennævnte Adelgunde Vogt / Herbst.

⁴¹ Dvs. Christine Stampe, som Thorvaldsen flere gange omtaler som "mutter" og "gamle mutter".

⁴² Dvs. fælt.

⁴³ Efter Italiensk "Non stuzzicar il can che dorme", dvs "Tir ikke den sovende hund". Ordsproget kendes allerede fra sidste halvdel af 1600-tallet.

⁴⁴ Dvs. overtale, se Ordbog over det danske Sprog.

⁴⁵ Dvs. Forpostens sladderhistorie af 2.4.1843, jf. ovenfor.

⁴⁶ Dvs. Xanthippe. Den græske filosof Sokrates' kone Xanthippe skulle have været en rappenskralde, og udtrykket bruges om en arrig, tyrannisk kone.

⁴⁷ Dvs. den danske forfatter, sekretær, museumsmand og bibliotekar Just Mathias Thiele.

⁴⁸ Dvs. Thiele.

⁴⁹ Denne unge mand, som p.t. er uidentificeret, omtales ligeledes i 7. del, p. 33-34, af Christine Stampes manus.

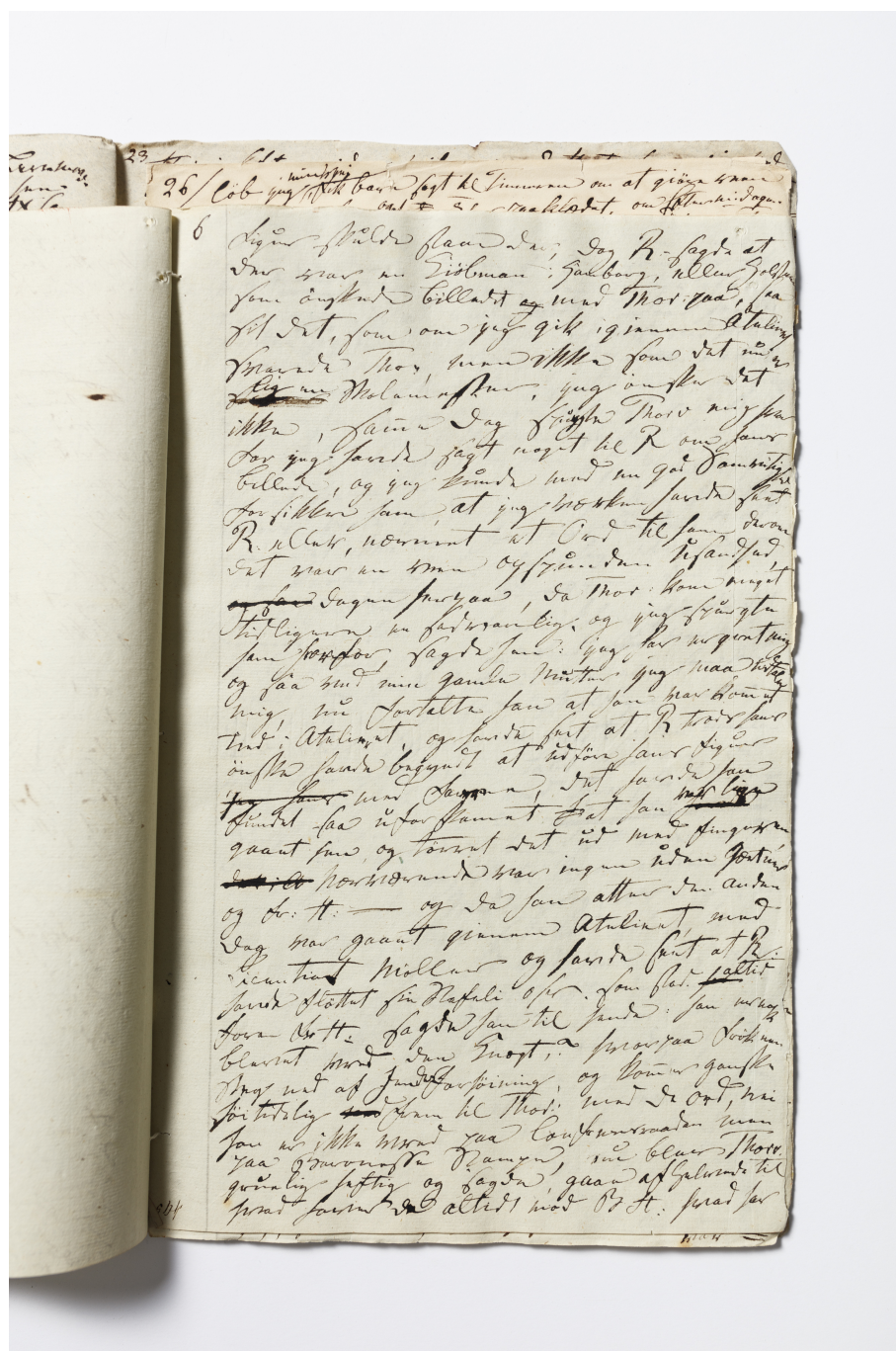
⁵⁰ Som sagt ovenfor, kendes Richardt omdiskuterede maleri ikke i dag.

⁵¹ 24.3.1844 døde Thorvaldsen kl. 18.11 i Det Kongelige Teater.

⁵² Dvs. den danske medaljør og billedhugger Christien Christensen.

⁵³ Dvs. Thorvaldsens kammertjener C.F. Wilckens.

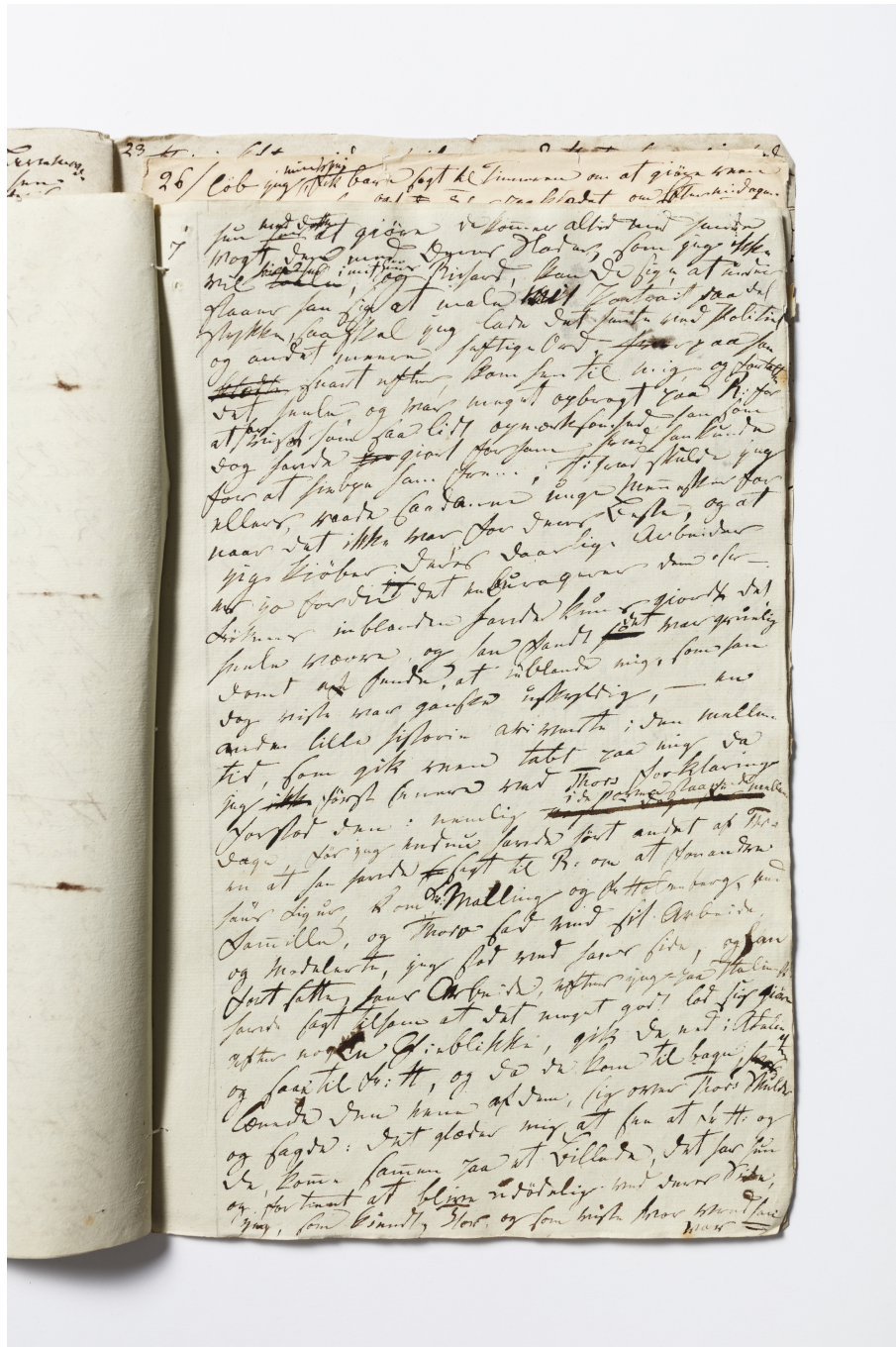
⁵⁴ Dvs. den danske skuespiller og forfatter Johanne Luise Heiberg.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

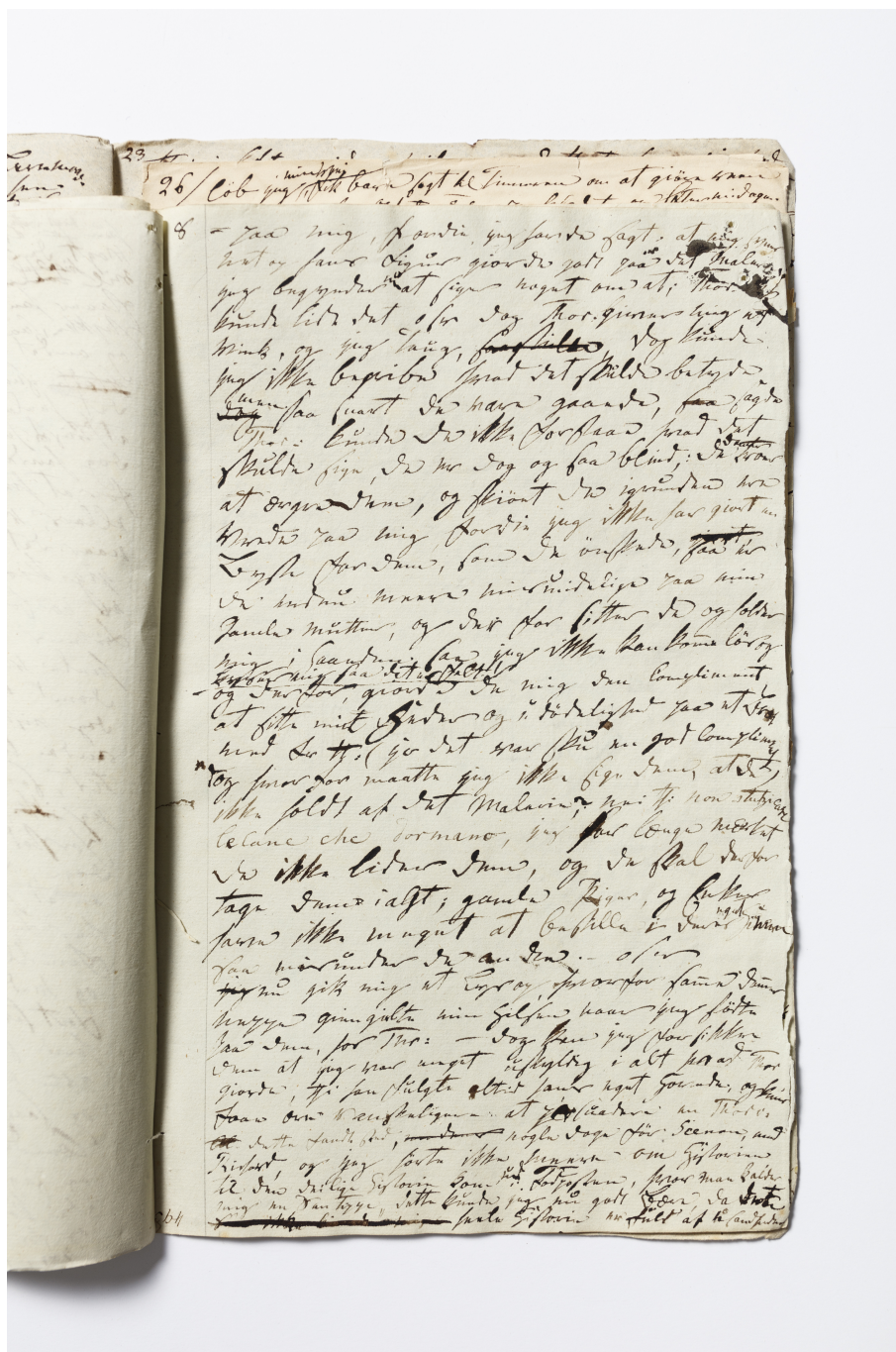

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

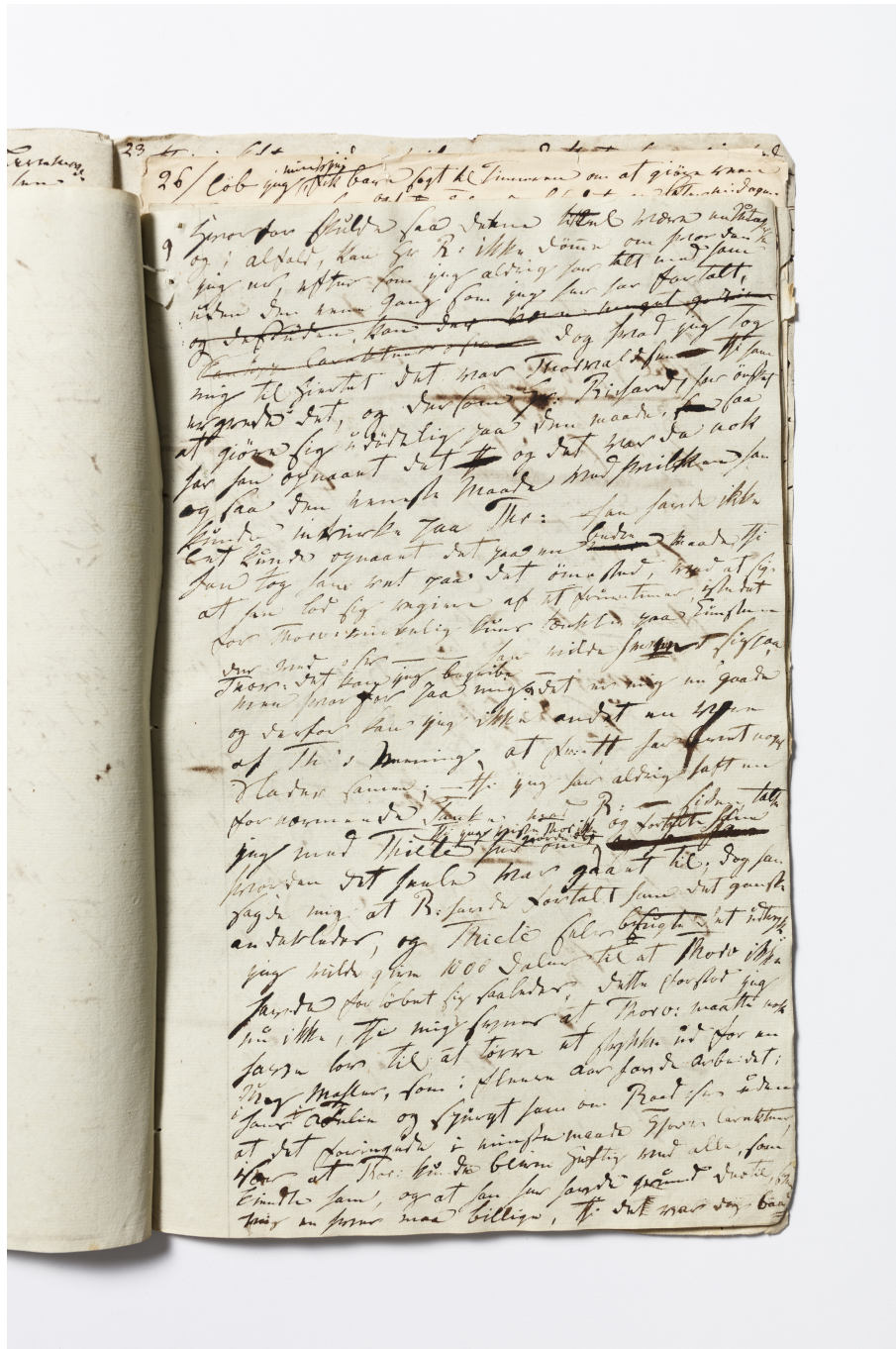

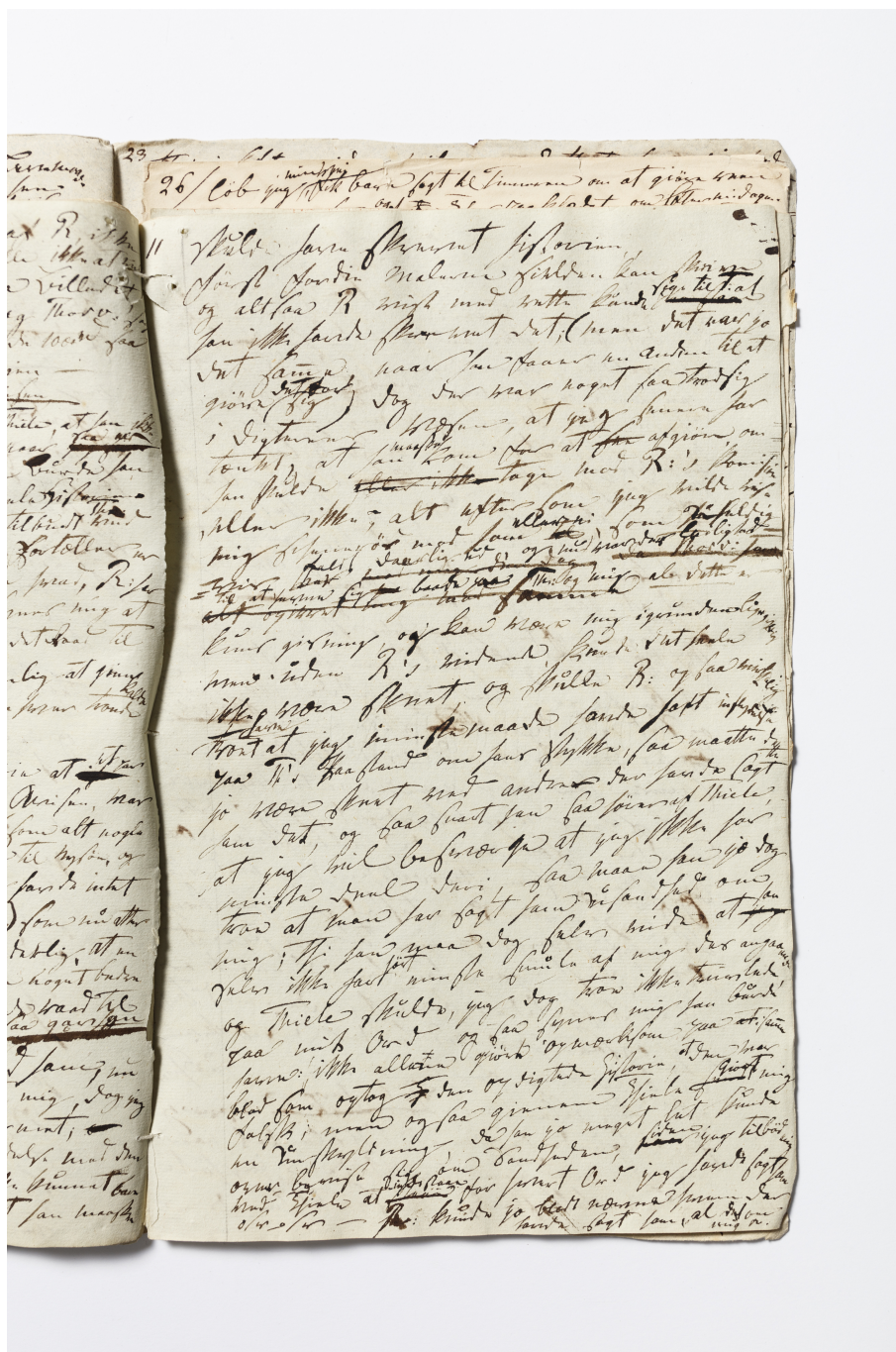
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

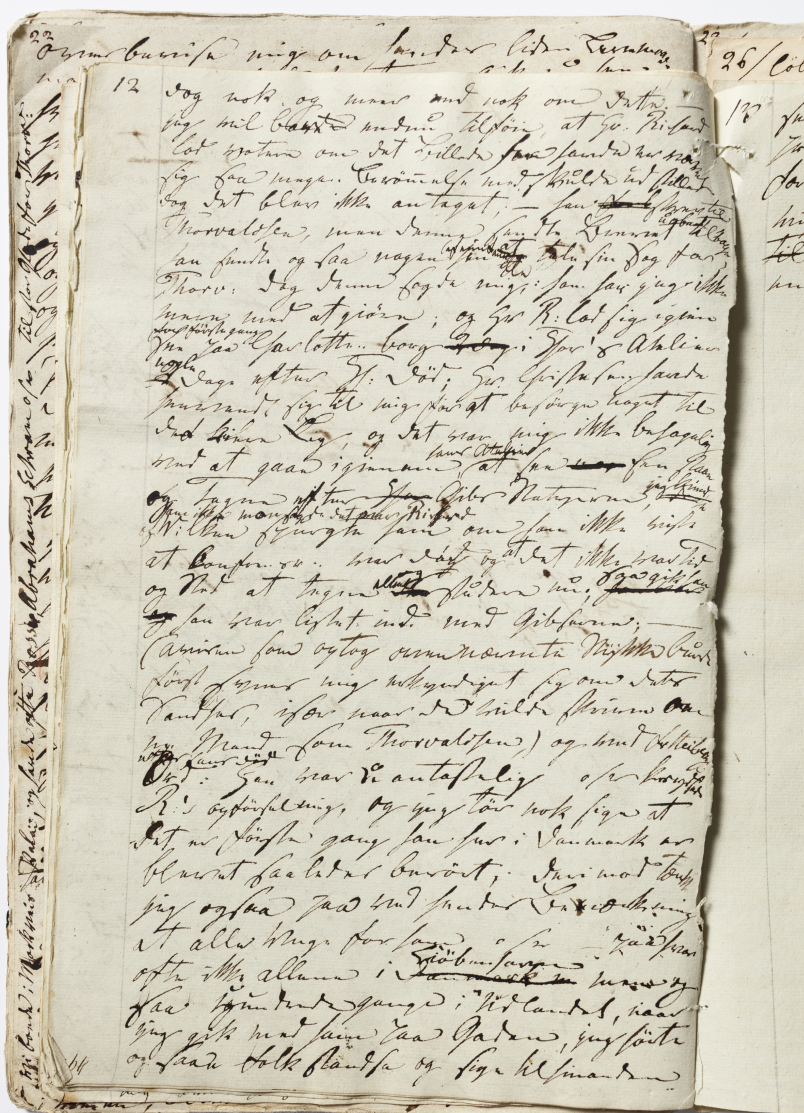
NY CARLSBERGFONDET

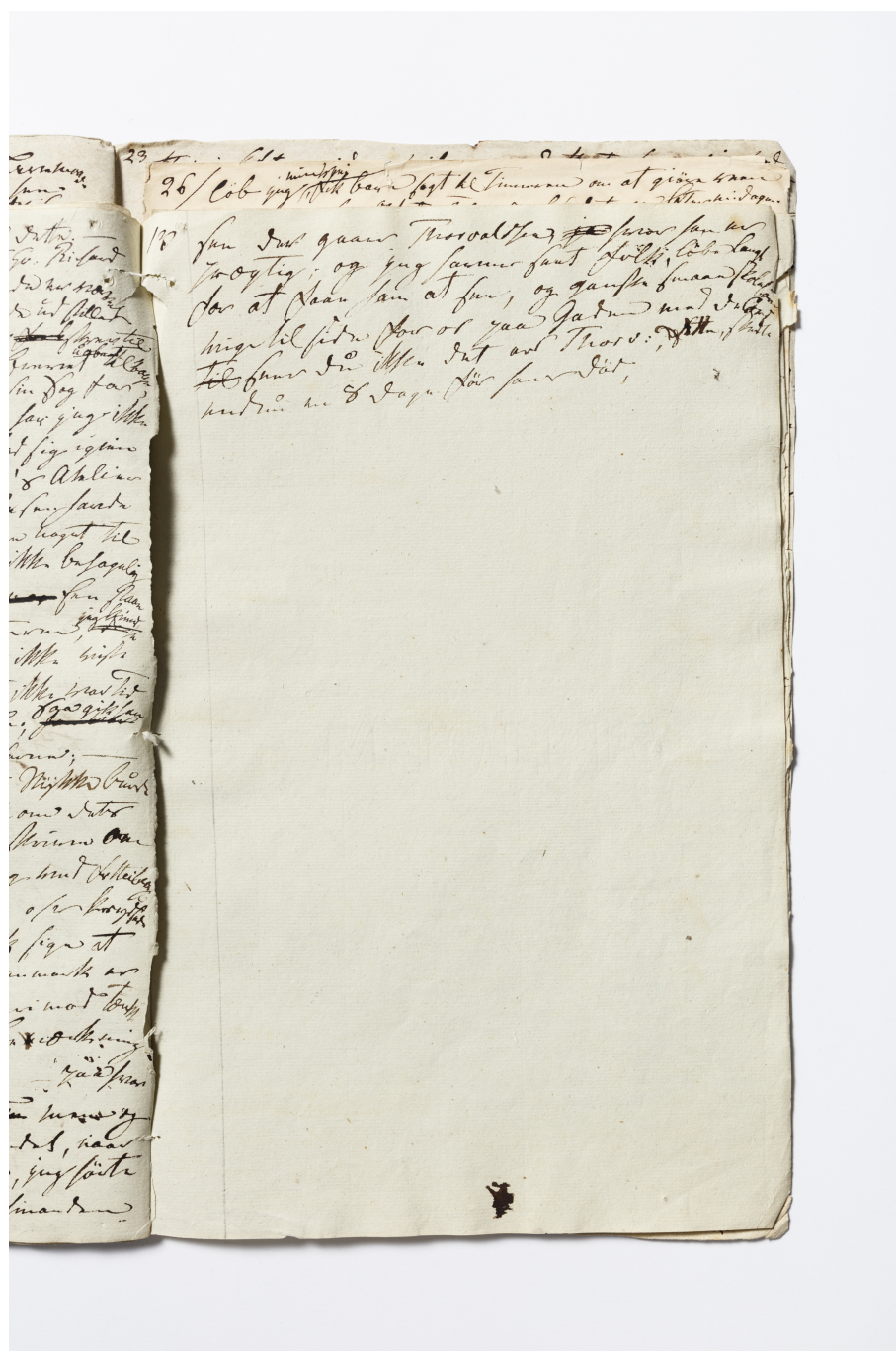

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

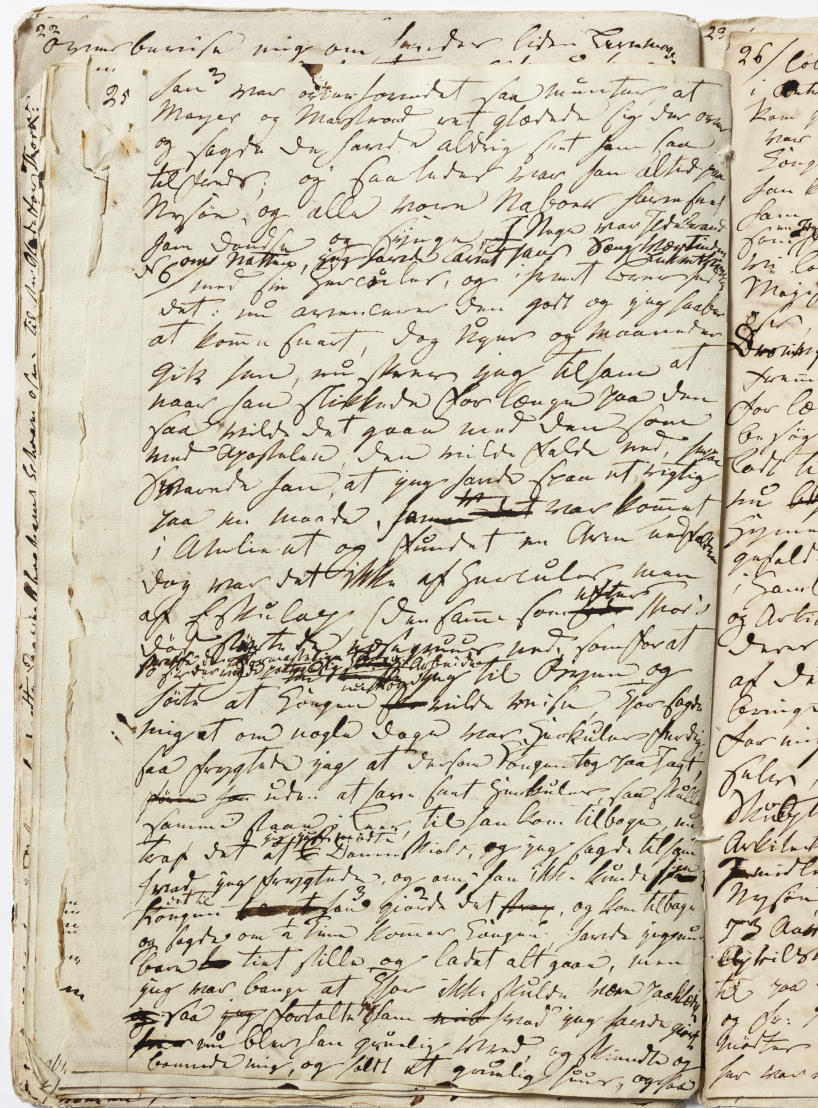

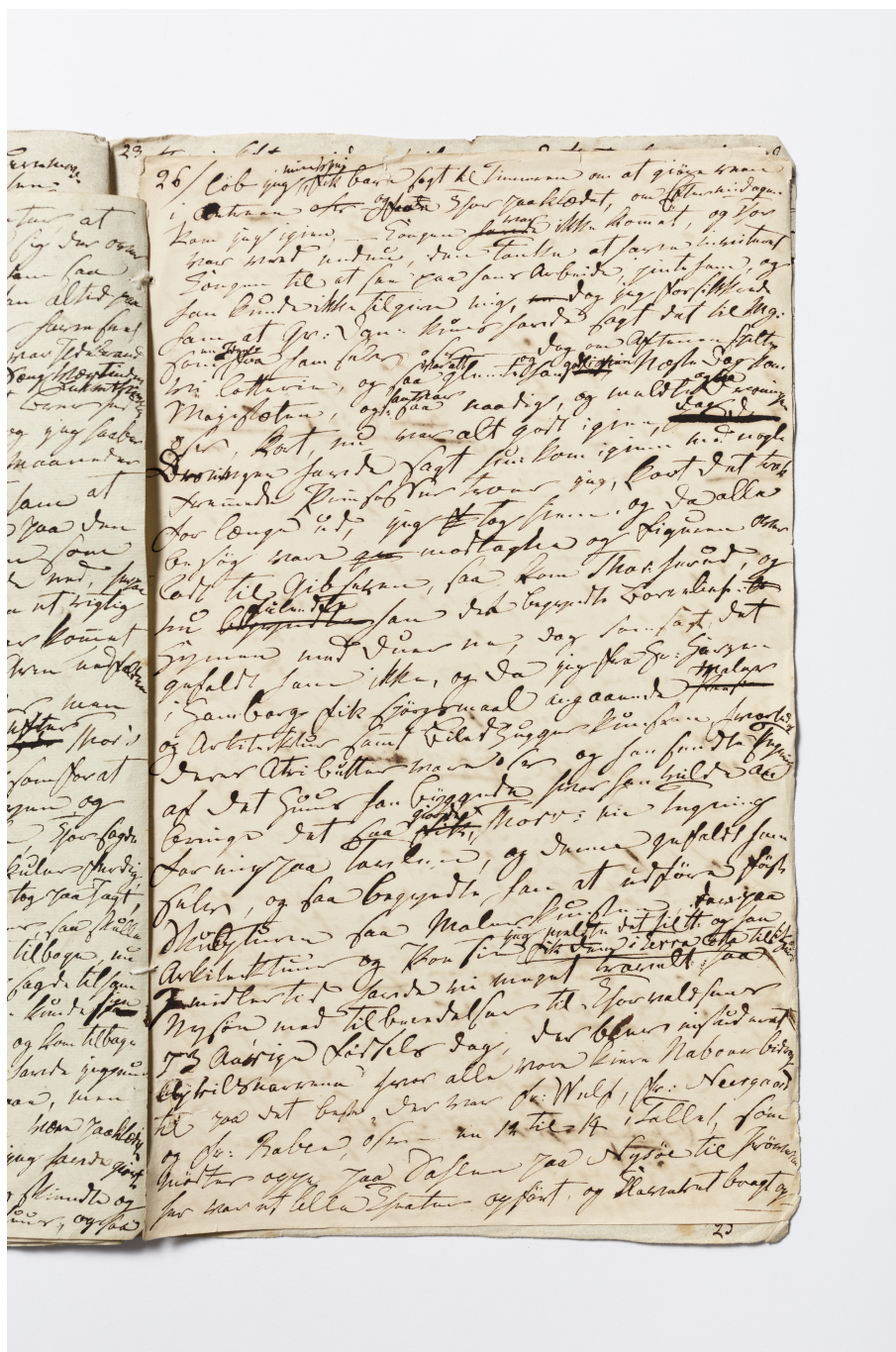
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

[illegible]

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

